

Γκότση Χρήστου, **ΤΟ ΓΕΝΕΣΙΟΝ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ***

Όλιγας ημέρας μετά τήν ἔναρξιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, τήν 8ην Σεπτεμβρίου, ἡ Ἐκκλησία μας πανηγυρίζει «τό Γενέθλιον τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας».

Διά τό γεγονός αὐτό τά Εὐαγγέλια σιγοῦν. Ἡ ἴδια ἄλλωστε σιγή ἀπλώνεται γύρω ἀπό τό μεγαλύτερον μέρος τῆς ζωῆς τῆς Θεοτόκου. Ἐλάχιστοι εἶναι καί οἱ λόγοι της, πού διεσώθησαν. Ἀρκεῖ νά σημειωθῆ, ὅτι ἡ προτροπή πρὸς τοὺς ὑπηρέτας κατὰ τό θαῦμα ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας «ὅ,τι ἂν λέγη (ὁ Χριστός) ὑμῖν, ποιήσατε» (Ἰω. 2, 5) εἶναι οἱ τελευταῖοι της λόγοι, πού ἀναφέρουν τά Εὐαγγέλια. Ἀπό τότε (τό θαῦμα ἔγινε κατὰ τὰς ἀρχάς τοῦ πρώτου ἔτους τῆς δημοσίας δράσεως τοῦ Κυρίου) καί εἰς τό ἐξῆς ἡ Θεοτόκος παρακολούθησε μέ σιωπὴν τήν δρᾶσιν τοῦ Υἱοῦ της καί σιωπηλῆ ἔπνιξε τόν πόνον της κάτω ἀπό τόν Σταυρόν Του.

Τά κενά τῶν Εὐαγγελίων περὶ τοῦ βίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου συμπληρῶνουν αἱ ἀπόκρυφοι διηγήσεις. Αὐταί, γραμμέναι ἀπό εὐσεβεῖς συγγραφεῖς καί πλουτισμέναι ἀπό τήν φαντασίαν των, δίδουν πληροφορίας διὰ τήν Γέννησιν της, τήν παιδικήν της ἡλικίαν, τήν Κοίμησίν της. Ἡ Ἐκκλησία ἐπῆρεν ἀπό τά κείμενα αὐτά τὰς παραδόσεις, πού ἐθεώρησεν ἀληθινὰς καί τὰς διεφύλαξεν εἰς τὰς ἐορτάς, τοὺς ὕμνους, τὰς εἰκόνας, πού ἔγιναν μέ τό ὑλικόν των.

Μία ἀπό τὰς ἀποκρύφους διηγήσεις εἶναι τό «Πρωτευαγγέλιον τοῦ Ἰακώβου». Ἀνεφέρθη κατὰ τήν περιγραφὴν τῶν εἰκόνων τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καί τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Τό Πρωτευαγγέλιον τοῦ Ἰακώβου διηγεῖται μεταξύ ἄλλων καί τὰ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεομήτορος. Ἀπό αὐτό μανθάνομεν τὰ ὀνόματα τῶν γονέων της, πού εἶναι Ἰωακείμ καί Ἄννα, τήν ἀτεκνίαν των, τήν καταγωγὴν τοῦ Ἰωακείμ ἀπό τό βασιλικόν γένος τοῦ Δαβίδ κ. ἄ. Ἐδῶ βλέπομεν τήν θλίψιν καί τὰ δάκρυα τοῦ ἀνδρογύνου διὰ τήν ἀτεκνίαν του, καθὼς καί τὰς προσευχὰς καί τὰς νηστείας του διὰ τήν ἀπόκτησιν τέκνου.

Ἐκτός ἀπό τό Πρωτευαγγέλιον, ἓνα ἄλλο ἀπόκρυφον Εὐαγγέλιον, τό λεγόμενον τοῦ Ψευδο-Ματθαίου, πού συμφωνεῖ βασικῶς μέ τό Πρωτευαγγέλιον, ὁμιλεῖ διὰ τήν Γέννησιν τῆς Θεοτόκου.

Διὰ νά κατανοήσωμεν τὰ εἰκονιζόμενα εἰς τήν παράστασιν τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, πρέπει νά παραθέσωμεν μερικά ἀποσπάσματα ἀπό τήν διήγησιν τοῦ Ἰακώβου:

«Καί ἰδού ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη λέγων αὐτῇ· Ἄννα Ἄννα, ἐπήκουσε Κύριος τῆς δεήσεώς σου, καί συλλήψει καί γεννήσεις, καί λαληθήσεται τό σπέρμα σου ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ... Καί ἰδού ἦλθον ἄγγελοι δύο λέγοντες αὐτῇ· Ἰδού Ἰωακείμ ὁ ἀνὴρ σου ἔρχεται μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ. Ἄγγελος γάρ Κυρίου κατέβη πρὸς αὐτόν λέγων·

Ἰωακείμ Ἰωακείμ, ἐπήκουσε Κύριος ὁ Θεός τῆς δεήσεώς σου· κατάβηθι ἐντεῦθεν· ἰδοὺ γάρ ἡ γυνὴ σου Ἄννα ἐν γαστρὶ λήψεται... Καὶ ἰδοὺ Ἰωακείμ ἦκε μετὰ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ, καὶ ἔστη Ἄννα πρὸς τὴν πύλην καὶ εἶδε τὸν Ἰωακείμ ἐρχόμενον, καὶ δραμοῦσα ἐκρεμάσθη εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ... Ἐπληρώθησαν δὲ οἱ μῆνες αὐτῆς· ἐν δὲ τῷ ἐνάτῳ μηνὶ ἐγέννησεν Ἄννα. Καὶ εἶπεν τῇ μαίᾳ· Τί ἐγέννησα; Ἡ δὲ εἶπεν· Θῆλυ· Καὶ εἶπεν Ἄννα· Ἐμεγαλύνθη ἡ ψυχὴ μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ· καὶ ἀνέκλινεν αὐτήν. Πληρωθεισῶν δὲ τῶν ἡμερῶν ἀπεσμήξατο Ἄννα, καὶ ἔδωκεν μασθὸν τῇ παιδί, καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτῆς Μαριάμ».

Ὅπως βλέπομεν εἰς τὴν ἀνωτέρω διήγησιν, ἡ Γέννησις τῆς Παναγίας ἀναγγέλλεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ὕστερα ἀπὸ μακρὰν περίοδον ἀτεκνίας τῶν γονέων της. Ἄγγελος ἀναγγέλλει τὴν γέννησιν καὶ ἄλλων βιβλικῶν προσώπων: τοῦ Σαμψών, τοῦ Σαμουήλ, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ἡ Γέννησις, ὁμως, τῆς Παναγίας διαφέρει, διότι εἶναι «τοῦ Ἀδάμ ἡ ἀνάπλασις καὶ τῆς Εὐας ἡ ἀνάκλησις· τῆς ἀφθαρσίας ἡ πηγὴ καὶ τῆς φθορᾶς ἀπαλλαγὴ, δι' ἧς ἡμεῖς ἐθεώθημεν καὶ τοῦ θανάτου ἐλυτρώθημεν...» (Δοξαστικὸν τῆς Λιτῆς τοῦ πλ. δ' ἤχου).

Τὴν σύγκρισιν μετὰ τῆς μητρὸς τῆς Παναγίας καὶ ἄλλων ἀτέκνων γυναικῶν τῆς Ἁγίας Γραφῆς κάνει ωραιότατα τὸ γ' Στιχηρὸν τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς ἑορτῆς τοῦ πλ. β' ἤχου:

«Εἰ καὶ θεῖω βουλήματι περιφανεῖς στεῖραι γυναῖκες ἐβλάστησαν, ἀλλὰ πάντων ἡ Μαρία τῶν γεννηθέντων θεοπρεπῶς ὑπερέλαμψεν· ὅτι καὶ ἀγόνου παραδόξως τεχθεῖσα μητρός, ἔτεκεν ἐν σαρκὶ τῶν ἀπάντων Θεόν, ὑπὲρ φύσιν ἐξ ἀσπόρου γαστρός...».

Ὅπως βλέπομεν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ τροπάρια τῆς ἱερᾶς Ἀκολουθίας τοῦ Γενεθλίου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, οἱ ἱεροὶ ὕμνογράφοι τονίζουν, παραλλήλως πρὸς τὴν Γέννησιν τῆς Παναγίας, καὶ τὸν ρόλον της ὡς Μητρός τοῦ Θεοῦ. Ἀκόμη εἰς τὴν λύσιν τῆς στειρώσεως τῆς Ἄννης διαβλέπουν κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας τὴν λύσιν τῆς στειρώσεως τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ ὁποία θά ἀπολαύσῃ τοὺς καρπούς τῆς θείας Χάριτος. Ἡ Χάρις αὐτὴ «καρπογονεῖν λαμπρῶς ἀπάρχεται» μετὰ τὴν Γέννησιν τῆς Θεοτόκου.

*Πηγή: <https://www.agiazoni.gr>.